

**Дела за достъп до информация
през първото полугодие на 2005 г.
Александър Кашъмов, ПДИ**

Бърз поглед към веб страницата на Върховния административен съд (все още единственият, чиито актове са достъпни онлайн) показва, че гражданите и организацията продължават да търсят съдебна защита на правото си на достъп до информация. През първото полугодие съдът е постановил поне 20 решения и определения по дела за достъп до информация, половината от които са заведени без съдействието на Програма Достъп до Информация (ПДИ). Тази гражданска активност показва мотивираност да се търси защита на конституционното право на информация пред независимия съд.

Старата секретност

През февруари правителството беше осъдено да заплати на ПДИ съдебните разноски по делото, водено за достъп до Правилника за опазване на държавната тайна в НРБ от 1980 г. Отдавна недействащият нормативен акт беше ревностно пазен от обществен взор от поискването му със заявление в началото на юли 2002 г. до юни 2004 г. когато бе разсекретен заедно с 1483 други документа на МС. Кабинетът не призна положителния стимул, който ПДИ му даде за преразглеждането на вехтите секретни документи, и упорито не ни изпрати копие от разсекретения Правилник.

Достъп до втори секретен правилник от времето на НРБ беше отказан през август 2004 г. Документът касае затихващите функции на района около с. Белене и има значение за дебата около проекта за атомна централа. С помощта на ПДИ получила отказа неправителствена организация „Информационен и Учебен център по Екология“ внесе жалба в съд. Наскоро делото бе засекретено заради представени секретни документи. Ще се реши най-рано наесен.

Правителството да предостави информация за командировките на властта, постанови Върховният административен съд. По този начин висшите магистрати потвърдиха решението на Софийски градски съд, с което още през август 2004 г. бе признато правото на журналистката от в. „24 часа“ - Павлина Трифонова, да получи достъп до информацията за командировките на министрите и състоянието на почивните бази на МС. Делото бе образувано по касационна жалба на МС, но в мотивите си тричленният състав на ВАС отбелязва, че отказ поради несъществуване на информацията към датата на заявлението е неоснователен. Командировките на министрите се осчетоводяват текущо и изготвянето на справка е възможно в рамките на установения от Закона за достъп до обществена информация срок за отговор. Остава Правителствената информационна служба да се съобрази със съдебното решение и да предостави достъп до поисканата информация.

ТЕМИТЕ В БРОЯ:

*Дела за достъп до информация
през първото полугодие на 2005*

*Личните данни по време
на избори*

*Случай на месеца:
РИОСВ и РИОКОЗ по собствена
инициатива трябва да информират
гражданите при замърсяване на
питейната вода*

*Приключения със заявления:
Прозрачността в родни и
международни институции*

*Достъпниците по света:
„Да мамииш по време на изпит“*

*Работната среща на Програма
Достъп до Информация*

Новини

Новата секретност

Петчленен състав на ВАС отмени решение на тричленката, с което беше оставена без разглеждане жалбата на нашия колега Кирил Терзийски по повод договора с „Краун Ейджънтс“. Той поиска от министър Велчев достъп до прословутия договор, касаещ реформата в митниците. Това стана след като през пролетта на 2002 г. в. „Труг“ оповести скандалното заседание на кабинета, на което е било решено договорът да бъде сключен в отклонение от Закона за обществените поръчки. Договорът бе отказан, отказът обжалван и през пролетта на 2004 г. Петчленен състав на ВАС отмени окончателно отказа като незаконосъобразен. С прецизирани аргументи министърът отказа отново, като заяви, че докумен-

продължава на стр. 2

Личните данни по време на избори Фани Давидова, ПДИ

По време на всички избори, било то местни или парламентарни, чрез координаторската мрежа на Програма Достъп до Информация (ПДИ) в страната пристигат еднотипни случаи: „От предизборния щаб на еднотипна партия са поискали от местната служба Гражданска Регистрация и Административно Обслужване (ГРАО) списък на лицата, които ще гласуват за първи път“. На всички избори - едно и също.

В чест на истината, трябва да отбележим, че досега, поне на нас не ни е изпратен случай, в който подобен списък да е бил предоставен от

страна на ГРАО. И въпреки това, на всички избори, гласуващите за първи път често получават лични писма с предизборни агитации, поздрав и честитки. Очевидно, че все пак партиите успяват по някакъв начин да научат имената и адресите на избирателите „зайци“.

Тази година обаче играта загубя, защото един от предизборно ухажданите избиратели взе, че подаде жалба до Комисията за защита на личните данни (КЗД). 19 годишно момиче, което тази година за първи път има право да гласува, получава на

продължава на стр. 3

продължава от стр. 1

път носи гриф за сигурност. Тричленката на ВАС разгледа в закрито заседание договора и отхвърли жалбата, като председателят на състава съдия Александър Еленков се противопостави на решението на мнозинството с аргумента, че няма основание за класифициране на договора. През април 2005 г. Петчленният състав върна делото за ново разглеждане от трима съдии с указанието, че съдът е длъжен да контролира и законността на засекретяването.

За неоснователен намери Софийският градски съд (СГС) отказа на Президентския главен секретар Красимир Стоянов да предостави достъп до докладите на спецслужбите по случая „Иракгейт“. Журналистката Зоя Димитрова (тогава от в. „Монитор“) поиска да узнае какво е разкрито около твърденията за участие на фирми, близки до БСП, в сделките с Ирак, нарушаващи ембаргото. За пореден път прибягването до ЗЗКИ и държавната тайна се оказа недостатъчно убедително, за да обоснове законен отказ на информация.

Съмнения предизвиква и засекретяването от Държавния резерв на документ, поискан от г-н Кирил Караиванов. Гражданинът прави собствено разследване на административни нередности, довели до източването на „Брилянт“ ЕООД, с. Крушето. Впечатляващото в случая е, че след двукратно уважаване на жалбите на Караиванов от ВАС срещу отказ на Държавния резерв да даде документа, върху последния е поставен гриф за сигурност едва през февруари 2005 г.

Дела на журналисти

Интересни са делата, заведени от журналисти и решени през 2005 г. В две от тях - цитираното на Зоя Димитрова и на Паулина Трифонова от в. „24 часа“, съдът уважи жалбите. Бяха отхвър-

лени обаче жалбите на журналистите Васил Чобанов от радио „Нова Европа“ и Христо Христов от в. „Дневник“. В първото от двете дела съдът застава на позицията, че стенограмите на кабинета може да бъдат отказвани като „подготвителни материали“ към дадено решение (чл.13, ал.2, т.1 от ЗДОИ). Във второто петчленен състав на ВАС се съгласи с Висшия съдебен съвет, че той няма задължение да съхранява годишните доклади на прокуратурата за дейността ѝ, респ. да ги предоставя. Неизяснен остана по това дело въпросът дали всъщност ВСС разполага с докладите, тъй като от отказа му се остава с впечатлението, че това е така.

На стартова позиция

Предстои да бъде разгледано докрай делото на журналиста от в. „Дневник“ Христо Христов срещу отказ на Разузнаването. Журналистът иска достъп до документи, свързани с работата на бившата Държавна сигурност, във връзка с разследването му на смъртта на писателя Георги Марков. Делото беше засекретено по искане на директора на службата ген. Киров. Жалба срещу отказ на министър Церовски да предостави концесионния договор за автомагистрала „Тракия“ подаде журналистката от в. „Новинар“ Силвия Йотова. Според министъра договорът и оценките, предхождащи правителственото решение за концесията, са служебна тайна.

Резултатите от изборите вещаят ситуация, в която проектът АЕЦ „Белене“ ще бъде по-нататък лансиран. Освен секретния правилник недостъпни се оказаха и декларациите за липса на конфликт на интереси, подписвани от експертите по оценка на въздействието върху околната среда, работили по оценката на АЕЦ. Жалба срещу отказа на МОСВ подаде заместник председателят на НД „Екогласност“ Петър Пенчев. Очаква се решение от СГС.

домашния си адрес писмо, с което министърът на околната среда и водите Долорес Арсенова я призовава да гласува. Обръщението в писмото е ръкописно, погнусът - също. Въпросът, с който беше сезирана КЗЛД, е откъде министър Арсенова, която е кандидат за депутат от НДСВ, знае точната възраст, трите имена и постоянния адрес на момичето и дали един министър има право да нарушава личния живот на гражданите по този начин.

Подобен е и казусът с предизборната лотария, провеждана от рекламна агенция, в която 20 хиляди избиратели получиха на домашните си адреси лични писма, че имат шанс да участват в томбола с различни награди. От рекламната агенция се оправдаха, че имената и адресите на избирателите не могат да бъдат тайна, тъй като са част от публични регистри.

Нарушено ли е правото на личен живот на гражданите в тези случаи?

Законът за защита на личните данни (ЗЗЛД, чл.35, ал.1) указва, че трети лица (различни от титуляра на данни) имат право на достъп до лични данни, ако източниците им са публични регистри или документи, съдържащи обществена информация. Простичко казано, ако името, адресът, ЕГН и т.н. се намират на място, от което всеки може да ги види и запише, то очевидно е, че не мога да претендирам за защита на тези данни по принцип. Работата е там, че рядко някой се интересува просто от база данни с имена и адреси. Обикновено интерес представлява база данни с имена и адреси **плюс допълнителен признак**. Например имена и адреси на лица на точно определена възраст и пол, или имена и адреси на лица, имащи интереси в определена област, или имена и адреси на лица, страдащи от определено заболяване и т.н., вариантите са хиляди. Зависи от това кой се интересува - търговска фирма, маркетингова агенция, предизборен щаб или някой друг, вариантите отново са хиляди.

Това именно е и целта на законодателството за защита на личните данни - да създаде гаранция за гражданите, че личните им данни ще останат там, където те самите доброволно са ги предоставили, а няма да „пътуват“ към рекламни фирми, политически партии или към лица с нездрав интереси. Спазването на закона би

трябвало да гарантира и спокойствието на гражданите, че данните им ще бъдат използвани точно за това, за което са ги предоставили - за административно обслужване, за плащане на данъци, за получаване на различни видове услуги.

Точно затова, основателни са опасенията на избирателите, когато получат лично адресирана предизборна честитка, че някой безгрижно „сърфира“ из избирателните списъци. Защото много е важно да се отбележи, че съгласно Закона за избиране на народни представители (ЗИНП) има два вида избирателни списъци. Първите (ЗИНП, чл.27, ал.3), не са публични, те се съхраняват в секционните избирателни комисии и наистина съдържат повече данни. Вторият вид списъци (ЗИНП, чл.29, ал.1) са тези, до които всеки има достъп, за да провери включен ли е или не в избирателния списък. **Публичните избирателни списъци не съдържат единните граждански номера и номерата на документите за самоличност на избирателите.** Така че, оправданията с публичните регистри тук не вървят.

И още едно, последно, уточнение, свързано с постоянно задавания въпрос регистрирано ли е едно лице като администратор на лични данни. В крайна сметка, това е напълно безразлично от гледна точка на онези, чието право е нарушено. Качеството на администратор на данни възниква със самия факт на събиране и обработване на лични данни. Според закона, администратор на данни е всеки, който трябва да обработва лични данни, за да може да изпълнява адекватно дейността си. Регистрацията е един последващ акт. Дори и да не са регистрирани, администраторите на данни са длъжни да спазват изискванията на закона:

- да събират и обработват само толкова данни, колкото са им необходими да осъществяват дейността си;
- да обясняват на гражданите **ЗАЩО** са им необходими личните данни, **КАК** ще ги използват, **ДО КОГА** ще ги пазят;
- да не използват личните данни на гражданите за други цели;
- да предоставят достъп на гражданите до собствените им лични данни;
- да не предоставят на трети лица данните на гражданите без тяхно съгласие.

РИОСВ и РИОКОЗ по собствена инициатива трябва да информират гражданите при замърсяване на питейната вода

Кирил Терзийски, ПДИ

Случаят:

Рекама в гр. Неделино е замърсена с нефтопродукти при ремонт на шахта близо до котел за парно на детска градина. Изтеклите мазут и нафта влизат в реката, която в края на града чрез помпи се връща обратно и водите ѝ се използват за пиене от селищата Неделино, Старцево и Долен. От общината и екослужбата към нея отказват информацията на медиите за инцидента, нито пък предприемат никакви действия за информиране на населението за отровената вода и измрълята риба. Мотивът за отказа е, че изпуснатите нефтопродукти са вече във водите на реката, не може да се прецени какво е точното количество, за да бъде информацията точна. Пробите за качеството на питейната вода са започнати едва на втория ден от изтичането на нефтопродуктите.

Коментарът:

Всяка подобна информация е твърде важна поради тясната ѝ връзка с опазването на живота и здравето на гражданите, както и на околната среда, така че предоставянето ѝ е предмет на специална уредба, създаваща допълнителни задължения освен съществуващите по ЗДОИ.

С чл. 23 от Закон за опазване на околната среда (ЗООС) е въведено едно общо задължение за **активно информиране** в случаите на аварийно замърсяване. На първо място, законът задължава, при аварийни и други замърсявания, когато са нарушени установените с нормативен или индивидуален административен акт норми на изпускане на замърсяващи вещества в околната среда, лицата, извършили нарушението, както и лицата, отговорни за спазване на нормите (в конкретно предприятие например), незабавно да уведомят съответните областни управители, кметовете на съответните общини, Регионална инспекция по околна среда и водите (РИОСВ), басейновите дирекции и органите на Държавна агенция „Гражданска защита“, а при промяна на радиационната обстановка и Агенцията за ядрено регулиране. Изброените компетентни органи от своя страна са длъжни незабавно да уведомят Министерство на здравеопазването и гражданите

за настъпилото наднормено замърсяване, както и да предложат мерки за защита на човешкото здраве и имуществото.

От друга страна качеството на питейната вода в страната като стока, доставяна и продавана на потребителите чрез водопровода, според действащото законодателство се следи „на входа“ от регионалните инспекции за опазване и контрол на общественото здраве (**РИОКОЗ т.е. госкорпорациите ХЕИ-та**¹), а отговорност за качеството на водата като продукт „на изхода“ имат водоснабдителните компании. Действащият подзаконов нормативен акт, който определя изискванията към качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, е Наредба № 9 от 16.03.2001 г., издадена от министъра на здравеопазването, министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на околната среда и водите. Съгласно чл. 10 от Наредбата, в случай, че питейната вода представлява потенциална опасност за здравето, поради несъответствие с изискванията за качество, органите на държавния санитарен контрол (ДСК) следва да забранят или ограничат употребата ѝ. В тези случаи, РИОКОЗ (бившите ХЕИ-та) преценяват дали съществува здравен риск и изискват от водоснабдителните организации предприемане на действия за възстановяване качеството на питейната вода с оглед защита здравето на потребителите. Винаги, когато несъответствията представляват опасност за здравето, водоснабдителните организации и органите на ДСК **са длъжни да информират** потребителите за предприетите действия.

Следователно в подобни случаи, ако замърсяването е довело до превишаване на допустимите нормативноопределени стойности, то за определени органи като РИОСВ и РИОКОЗ възниква задължение да предоставят тази информация активно - по собствена инициатива.

При всички положения (превишени или непревишени стойности при замърсяването) подобна информация следва да се предоставя при поискване по реда на Глава II от ЗООС, озаглавена „Достъп до информация за околната среда“.

¹ В бр. 16 на ДВ от 18.02.2005 г. е обнародван Правилник за устройството и дейността на регионалните инспекции за опазване и контрол на общественото здраве (РИОКОЗ), с който е отменен Правилника за устройството и дейността на ХЕИ.

В началото на месец февруари, 2003 г. в щата Джорджия представители на 23 организации от цял свят се събраха, за да обсъдят достъпа до информация и работата на Международните финансови институции (МФИ). Около половината от участниците представляваха групи, наблюдаващи работата на Международните финансови институции, като Банковият информационен център и СЕЕ Bankwatch. Останалите бяха главно застъпници за свобода на информацията на национално ниво, като Article19¹, Южноафриканският център за демокрация и отворено управление, Програма достъп до информация (ПДИ). Основната цел на срещата бе да се обединят усилията на тези две групи за постигане на по-голяма прозрачност в действията на МФИ.

Едно от първите конкретни действия на създадената в Мъсгроув, Джорджия Глобална инициатива за прозрачност бе проект, „Координирано търсене на информация“. Организации от пет държави (Аржентина, България, Мексико, Словакия и Южна Африка) подадоха през месец май 2005 заявления до националните си правителства и до Международните финансови институции в опит да получат информация за актуални проекти, финансирани от Световната банка (СБ), Регионалните банки за възстановяване и развитие, Международния валутен фонд (МВФ), Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) и гр. Задължението за националните правителства да информират обществото произтича от законодателствата за свобода на информацията в съответните държави, докато в повечето МФИ действат информационни политики, които конкретно определят като публични някои категории от създаваните от тях документи. Целта на проекта е да се покажат евентуално слабости в регулациите и практиките, които в крайна сметка оставят обществото недостатъчно информирано относно проекти с международно финансиране и значително въздействие върху икономиката и околната среда.

В България проектът се изпълнява от три организации, които през последните години са в естествено партньорство - Програма достъп до информация и представителите на СЕЕ Bankwatch за България - Екологично сдружение "За земята" и

„Информационен и Учебен център по Екология“. Юристите на ПДИ многократно са подпомагали еколозите при търсенето на информация относно проекти, засягащи околната среда.

В края на месец май и началото юни тази година бяха подадени общо 24 заявления - по 12 от всяка организация. Дванадесет еднaкви въпроса бяха зададени на Международните финансови институции и на съответните правителствени институции, които усвояват или административат средства по значими проекти - като например концесията на автомагистрала „Тракия“, програмата PAL², мерките за намаляване на отрицателните последици от затварянето на АЕЦ "Козлодуй", концесията на "Софийска вода", изграждане на Национален център за третиране на опасни отпадъци край гр. Раднево и гр.

Макар някои от сроковете за отговор³ да не са изтекли, вече можем да направим първите изводи.

1. Международните финансови институции са по-склонни да дават своевременно информация, макар че решенията им не подлежат на съдебен контрол, а задълженията им са разписани единствено във вътрешните им правила за работа.

2. Българските институции най-често използват всички (не)законови възможности, за да угължават сроковете за отговор и да затрудняват заявителите - дават се отговори в последния момент, изискват се уточнения, препращания на заявленията, или следва просто мълчание.

Конкретните примери

На 06 юни ЕС "За земята" подава по e-mail две заявления до офиса на Световната банка с искане да бъдат предоставени проектите, отчетите по изпълнението и свързаните документи по програмата PAL. Същото заявление е изпратено по пощата и до Министерския съвет на Република България. Отговорът от страна на Международната финансова институция идва на следващия ден - след две уточняващи телефонни обаждания, писмо по електронната поща, и накрая кола от Софийския офис на Световната банка доставя на ЕС "За земята" информацията, записана на CD, съдържаща двадесетина документа. Капацитетът на Министерския

продължава на стр. 6

¹ Организация, базирана в Лондон, с основна дейност в страните от Латинска Америка, Югоизточна Европа и бившите съветски републики.

² Основна цел на програмата PAL, финансирана чрез заем от Световната банка е подобряване управлението в публичния сектор, чрез реализиране на стратегията за борба с корупцията, укрепване на местните власти и реформи в публичната администрация и съдебната система.

³ Например, според правилата за прозрачност на ЕИБ, срокът за отговор на заявлението ни изтича в края на м. юли.

Канада е една от държавите, които често се използват като пример за съществуващо и прилагано законодателство по достъпа до информация. Федералният Закон за достъп до информация действа от 20 години в страната. Комисарят по информацията, различни граждански организации, Канадската Вестникарска Асоциация и експерти в областта, обаче смятат, че законът е стар и позволява на правителството да прикрива корупционни практики. Настоящата статия е публикувана във в-к „The Toronto Star“, Канада на 22 юни 2005 г. Неин автор е Аласдър Робъртс - доцент по публична администрация в Школата „Максуел“ към Университета Сиракуза, САЩ и член на Международната мрежа на застъпниците за свобода на информацията.

В началото на месец юни Комисарят по информацията в Канада, Джон Рийд, публикува годишния си доклад за приложението на Закона за достъп до информация. Г-н Рийд отправя кате-горично обвинение към „културата на секретност“, която характеризира работата на Федералното правителство на Канада. Въпреки това, Комисарят вижда светлина в тунела: „Като цяло, проблемите, които възникват от забавянето при

обработката и отговор на заявления за достъп до информация, се изясняват“.

Статистическите данни, сочещи намаляване на случаите на забавяне при предоставяне на достъп, в голяма степен водят до заблуждение. По-голямата част от институциите просто са се научили как да използват закона, за да създават впечатлението, че забавянията са елиминирани като проблем. Проблемът се крие в метода, който институцията на г-н Рийд използва, за да се класифицират забавените отговори. Това са случаите, в които институциите не отговарят на заявленията за достъп до информация в рамките на законоустановения срок или т.нар. „мълчаливи откази“.

Според критериите за оценка на Комисаря, институциите с висок процент на „мълчаливи откази“ получават „слаб 2“, а институциите, с малък процент - „отличен 6“. Онези от тях, които са били подложени на постоянно близко наблюдение от страна на г-н Рийд, обикновено повишават оценките си.

Но ето къде е уловката: Институциите могат да „мамат“ в резултатите. Според закона, те

продължава на стр. 7

продължава от стр. 5

съвет се изчерпва с краткото „информацията може да се намери в Интернет“. Този отговор бе получен малко след изтичане на 14 дневния срок за отговор по ЗДОИ.

Не по-различна бе и реакцията на Министерството на финансите (МФ), откъдето поискахме становището на Изпълнителния директор на СБ за България по изработването на Стратегията на банката за подпомагане на страната през 2002-2005 г. Според очакванията ни, подобна информация би трябвало да е съгласувана с Министерството и да се съхранява и там. След две уточняващи телефонни обаждания от офиса на СБ изпратиха отговор по e-mail на същото заявление в рамките на 24 часа. Около 20 дена по-късно обаче, разполагаме единствено с писмо на МФ, чрез което заявлението ни е препратено до мениджъра за България на СБ в София.

Изводи

Липсата на ясни вътрешни правила, окуражаващи българските институции да комуникират със

заявителите и наличието единствено на съдебен контрол по ЗДОИ водят до формализъм при разглеждане на заявленията. Честа практика например е българските служители да искат уточнение на предмета на заявленията в писмен вид, което угължава процедурата с близо един месец и създава затруднения и разходи както за заявителите, така и за институцията. Това се случи и по време на този мониторинг, макар че заявителите винаги предоставяха телефон и e-mail за връзка.

Често българските институции оправдават забавянето или непредоставянето на информация с нуждата от разрешение или поне съгласуване от страна на Международните финансови институции. Очевидно става въпрос или за липса на желание от страна на българските институции да предоставят своевременно информация, или за липса на вътрешна регулация. Факт е обаче, че МФИ разглеждат заявления и предоставят информация по-ефективно.

разполагат с възможността да увеличават срока за предоставяне на информация по тяхна преценка. Например, срокът може да бъде увеличен, ако определено запитване изисква консултации или би „попречило неоснователно“ на работата на правителството. И така, ако срокът бъде увеличен, проблемът „мълчалив отказ“ изчезва.

Статистиките от Отава за миналата година показват, че броят на отсрочките, направени от институциите, се е увеличил многократно след като Комисарят започва да дава лоши оценки за работата им в случаи на забавяния. През 1999 институциите са използвали правото си да удължат сроковете в 1 977 случая. До началото на 2004 г. броят на отлаганията е скочил почти четири пъти - 7 544.

Такава тактика изчиства „мълчаливите откази“, но не прави разглеждането и отговора на заявленията по-бързи. Администрацията по „Гражданство и имиграция“ повишава оценката си от „слаб“ на „много добър“ в периода 1999-2001 г. Реал-

но обаче, процентът на заявления, на които е отговорено за по-малко от 30 дни намалява. Подобна тенденция се забелязва и в Министерството на външните работи в периода 1999-2003 г.

Комисарят по информацията е наясно с тези механизми. Докато броят на подадените при него жалби по „мълчаливи откази“ намалява до 2004 г., броят на оплакванията срещу неправомерно увеличаване на сроковете се увеличава значително. В последния си доклад, г-н Рийд казва, че нарочно проучване от страна на неговите сътрудници показва „сериозни недостатъци“ в употребата на правото на удължаване на срока. С други думи, учениците на Комисаря мамят по време на изпита, на който той ги подлага. Последствията обаче са сериозни. Както самият Комисар казва, забавеният достъп често се равнява на отказан достъп. Време е да се предприемат ефективни мерки срещу забавянето на предоставяне на информация на канадските граждани.

Превод от английски:

Диана Банчева

Работната среща проведе екипът на Програма Достъп до Информация (ПДИ) в хотел „Чамкория“, Боровец, в периода 29 юни-3 юли. Целта на срещата бе подобряване на екипната работа на ПДИ и координаторската мрежа в страната. Посредством специално разработени симулационни игри членовете на ПДИ анализираха и дадоха оценка на досегашната си работа, като очертаха и конкретни стъпки за развитие на бъдещи дейности и постигане на нови цели.

Ролята и развитието на координаторската мрежа в страната бе основна тема на дискусия.

Бе подчертано значението на мрежата като неизменна и незаменяема част в работата на ПДИ като защитник на свободата на информация в България. Заедно с координаторите от Благоевград, Бургас, Велико Търново, Видин, Кърджали, Перник, Плевен, Пловдив, Силистра, Сливен и Стара Загора бяха дискутирани възможностите за разрастване и зазълбочаване работата на мрежата като средство за провеждане на кампании, мониторинг и застъпничество в сферата на достъпа до обществена информация.

Публични ли са проектите по ИСПА?

На 6 юни, Софийският градски съд разгледа жалбата на неправителствената организация „За земята“ срещу отказ на Министъра на финансите да предостави информация относно финансирането на строежа на автомагистрала „Люлин“ по програма ИСПА. Екологите са поускали копие от оценката на разходите и ползите от проекта, както и копие от самия проект, в който се съдържа подробно описание на предвижданите дейности по строежа на автомагистралата. От Министерството на финансите препращат заявителите към Интернет страницата си, където обаче фигурира само обща информация. Делото е отложено за есента на 2005 г.

Журналист съди областен управител заради информация за „царските чешмички“

На 20 юни Върховният административен съд разгледа жалбата на журналиста от в-к „Монитор“ Красимир Крумов срещу отказ на шуменския областен управител да даде информация за изпълнението на демонстрационните проекти в региона. Журналистът е поускал по Закона за достъп до обществена информация списък на проектите, искани суми по всеки проект, изпълнител и подизпълнители. В отговор на питането областният управител, Нора Чалъкова, е уверила заявителя, че се подготвя сайт с исканата информация, какъвто до днес, шест месеца по-късно, още не е създаден. Делото е отложено за есента на 2005 г.

Съдът засекрети дело срещу отказ на НРС

Делото на журналиста Христо Христов от в-к „Дневник“ срещу отказа на директора на Национална разузнавателна служба, генерал Кирчо Киров бе засекретено. Делото е заведено по жалба срещу мълчанието на разузнавач номер 1 по заявление за достъп до материали от архива на Първо главно управление на бившата Държавна сигурност, свързани с убийтия в Лондон писател Георги Марков. Дни преди заседанието на 21 юни, по настояване на генерал Киров, Софийският градски съд засекрети делото, а защитата му поуска журналистът и неговите адвокати да предоставят допуски за боравене с класифицирана информация. Адвокат Кирил Терзийски от

Програма достъп до информация обаче посочи, че това изискване е отпаднало с промените в Закона за защита на класифицираната информация и съгът отхвърли искането. Следващото заседание на съда е насрочено за януари 2006 г.

Междувременно книгата „Убийте Скитник“ на Христо Христов излезе от печат. До момента нито един документ от българското разузнаване не е разсекретен.

Заявление за достъп до информация разкрива злоупотреби

През 2003 г. Кирил Караиванов е поускал от Държавната агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“ да му предостави информация за предприятието "Брилянт" ЕООД, село Крушето. Гражданинът подозира извършени злоупотреби, които са довели до обявяване на предприятието в несъстоятелност. В две свои решения от ноември 2004 г. Върховният административен съд вече отмени отказа на Агенцията и върна преписката за отговор по Закона за достъп до обществена информация. Агенцията отново отказа информацията на Караиванов, тъй като ключов документ е обявен за гържавна тайна. С помощта на ПДИ гражданинът иска документът да бъде разсекретен заради обществен интерес от разкриване на аферата. На 27 юни делото се гледа от Върховния административен съд и беше обявено за решаване.

Администрацията се отчете за достъпа до информация

Два пъти повече решения за достъп до обществена информация са взети през миналата година сочи статистиката в Доклада за състоянието на администрацията за 2004 г., приет от Министерския съвет в началото на месец юни. С 27 процента са намалели заявленията за достъп до информация, се твърди в отчета. В своя годишен Доклад за състоянието на достъпа до информация през 2004 г. ПДИ оцени работата на изпълнителната власт като недостатъчно ефективна при предоставяне на информация и даде препоръки за подобряване организацията в тази насока. В общи линии, оценките и препоръките в двата доклада съвпадат.

продължава на стр. 9

ЕИБ дава, Церовски не дава

В началото на юни Програма Достъп до Информация поиска от Европейската инвестиционна банка и министър Валентин Церовски становището на банката по договора за автомагистрала „Тракия“. Според публикации в българския и чуждестранния печат, то е негативно. Министър Церовски обаче отказа да предостави информацията на Силвия Йотова от в-к „Новинар“. Жалбата вече е във Върховния административен съд. **Личните кадрови дела на служителите в МВР строго секретни?**

Отложено през месец май дело на офицер от запаса полк. Иван Йончев срещу отказ на министъра на вътрешните работи да му предостави достъп до личното му кадрово дело се гледа на 27 юни от ВАС. Отказът на министъра е на основание на необнародваната Инstrukция на МВР от 1996г., според която личните кадрови дела на служителите в МВР били строго секретни. По искане на ВАС министърът представи текста на Инstrukцията, както и становище по въпроса кои точно защитени интереси биха се увредили, ако г-н Йончев получи достъп до личното си кадрово дело. Делото беше обявено за решаване.

Лични данни ли е информацията, съдържаща се в разрешителното за лов

На 8 юни Върховният административен съд взе за решаване като последна инстанция дело по жалба на Росен Алексов срещу отказ на директора на Държавно лесничейство, гр. Симитли. Гражданинът е поискал копие на издадено разрешително за индивидуален лов на дивеч за три определени дни през 2004 г., със съмнение, че по дивеча е стреляно в забранен сезон. Върховният административен съд ще решава дали имената и ЕГН-тата на ловците са защитена информация. Тези данни фигурират в Регистъра на издадените и презаверени билети за лов, който по закон е публичен.

1500 лв. струва на фирма надпис „Внимание! Краде!“

1500 лв. за злоупотреба с лични данни е размерът на първата глоба, наложена от Комисията за

защита на личните данни. Фирмата за недвижими имоти „Кроспойнт“ трябва да изплати сумата на бивша служителка, заради публикувана нейна снимка с трите и имена и надпис „Внимание! Краде!“ в Интернет. Комисията за защита на личните данни налага паричната санкция, тъй като използването на снимката и трите имена без съгласието на лицето е нарушение според Закона за защита на личните данни. Досега Комисията се е въздържала да санкционира, тъй като хората не са познавали добре закона. От фирма „Кроспойнт“ заявиха, че ще обжалват решението на Комисията.

Ще бъдат ли защитени личните данни в задължителните електронни здравни карти?

Електронната здравна карта, която всеки здравноосигурен ще притежава от 1 януари 2007 г. ще съдържа лични данни като имена, пол, кръвна група, както и данни за алергии към определени медикаменти, за да може да се действа бързо от страна лекарите, без да се допускат грешки, обясни министърът на здравеопазването Славчо Богоев. Не става ясно обаче какви мерки ще вземе министерството за защита на личните данни, съдържащи се в картите.

Европейският парламент отхвърли предложението за „тотално наблюдение“

На 7 юни Европейският парламент прие без възражения доклада на Комитета по гражданските свободи. Комитетът отхвърли предложението на Съвета на Европейския съюз за задължително записване и съхраняване на телефонните разговори и интернет съобщенията на гражданите на Европа. Реализацията на подобен проект за „тотално наблюдение“ би струвала неразумно много от техническа гледна точка. От друга страна задържането на лични данни е в нарушение на член 8 от Европейската конвенция за правата на човека относно неприкосновеността на личния живот се казва в доклада на Комитета.

Тайното минало на Унгария ще е достъпно

Унгарският парламент одобри промени в Закона за архивите, които ще дадат възможност за обществен достъп до досиетата на тайната

полиция от времето на комунизма. До няколко седмици Конституционният съд трябва да се произнесе по предложените промени, по-конкретно, дали личните данни на тези, които са работили за тайната полиция трябва да бъдат публични или не. Независима комисия ще преценява кои разсекретени досиета ще останат за ползване от настоящите служби за сигурност, ако промените влязат в сила.

Ще има ли и Германия закон за свобода на информацията?

На 3 юни Германският Бундестаг гласува и прие на трето четене Закон за свобода на информацията. През месец май гласуването на Закона бе отложено поради конфликт между застрахователи и фармацевтични фирми относно достъпа до личните медицински данни на гражданите. Горната камара на Парламента, Бундесрата, ще разгледа проекта на Закона и ако го приеме, той ще влезе в сила от 1 януари 2006 г. Така Федерална Република Германия ще се присъедини към страните от Европейския съюз

с действащо законодателство по достъпа до информация. Без закони остават само Люксембург, Малта и Кипър.

Индия със закон за правото на информация

На 21 юни, президентът на Индия, Абдул Калам одобри Проекта на Закон за правото на информация. От неговата дума зависеше влизането на закона в сила. Законът е подобрена версия на проекта за Закон от 2002 г., приет от предишното правителство, но така и не влязъл в сила. Новият Закон ще позволи подаването на устни и писмени заявления за достъп до информация като задължава всички обществени институции да я предоставят. За да се осигури повече прозрачност и отчетност в работата на институциите, проекто-законът предвижда и създаването на централна комисия по информацията. Основна тема за дискусия остава изричното искане на г-н Калам да се запази конфиденциалността на кореспонденцията между президента и премиера като тя остане извън полето на закона.

Програма Достъп до Информация

София 1000,
бул. Васил Левски N 76, ет. 3, ап. 3
тел/факс. (+ 359 2) 988 5062, 986 7709, 981 9791
E-mail: office@aip-bg.org
www.aip-bg.org

Редакционен екип: Александър Кашъмов,
Гергана Жулева, Дарина Палова, Диана
Банчева, Катерина Коцева, Кирил Терзийски,
Николай Маревков, Фани Давидова
Редактор: Антон Андонов
Оформление: Николай Маревков

Този бюлетин се издава в рамките на проект „Прилагане на Закона за свобода на информацията“ с финансовата подкрепа на Програмата за социална трансформация в Централна и Източна Европа (МАТРА) на Министерството на външните работи на Холандия.

©Програма Достъп до Информация

Материалите в това издание са обект на авторско право.

При цитиране позоваването на източника е задължително.

Изразените в бюлетина мнения и възгледи не ангажират и не отразяват тези на Министерството на външните работи на Кралство Холандия